

HET HOOGSTE WOORD

In Het Hoogste Woord laten we elk weekend Limburgers aan het woord die onze provincie op de kaart zetten. De ene misschien bekender bij het grote publiek dan de andere, maar stuk voor stuk baanbrekers in hun vakgebied. Locatie van deze dieptegeprekken: het hoogste punt van Hasselt, de Sky Lounge in de TT-torens.

“Te koud, te warm, honger... er zijn altijd excuses om iets niet te doen”

HASSELLT - Als oprichter van Youth at Risk Vlaanderen (YAR) heeft hij zo'n 500 probleemjongeren weer op het rechte pad proberen te krijgen. Hij speelde basket in “de beste amateurploeg van Vlaanderen”, zorgde er samen met enkele ouders voor dat Hasselt z'n eerste Freinetschool kreeg en trok dit jaar van de hulpverlening naar werkgeversorganisatie Voka. Tussendoor helpt hij sinds deze week achter de schermen ook nog eventjes mee om een nieuwe eersteklasser basket voor Limburg uit de grond te stampen. Onder één hoed valt Zonhovenaar Kris Claes (47) niet te vangen. Blijkbaar zelfs niet onder vijf. “Ik ben een ongedurig mens, ik moet kunnen veranderen.”

U komt uit een bekende Zonhovense middenstandsfamilie. Verwend nest, als enige zoon?

“Dat draag ik dus al mijn hele leven mee, als ik zeg dat ik enig kind ben (*lacht*). Ik heb soms het gevoel dat ik een zondagskind ben: alles wat ik doe, lijkt te lukken, maar verwend? Ik heb wel een heel fijne jeugd in Zonhoven gehad. Mijn grootvader had er een slagerij, van mijn vader werd verwacht dat hij die zou overnemen, maar dat heeft hij uiteindelijk niet gedaan. Vanaf de start is hij bij Ford in Genk gaan werken. Als arbeider had mijn vader zich aan het eind van zijn carrière opgewerkt tot personeelsverantwoordelijke. In die tijd kon dat nog allemaal.”

In uw tijd lijkt toch ook veel mogelijk als ik uw loopbaan bekijk. Als oprichter van YAR lijkt u een boegbeeld van de sociale sector, maar eigenlijk bent u heel toevallig in die wereld verzeild geraakt.

“Ik heb een basketbalverleden in Zonhoven. Op een bepaald moment waren we zelfs de beste amateurploeg in het land. Ik ben daar heel eerlijk in: toen ik op 18 jaar mijn middelbaar had afgemaakt, had ik niet meteen een idee van wat ik wilde studeren. Ik zocht vooral iets waarbij ik basketbal en mijn studies kon combineren. Op een bepaald ogenblik zijn ze dan gestart met de opleiding orthopedagogie in Hasselt, ik ben eens gaan kijken tijdens de infodag en zag die combinatie wel zitten. Ik heb er achteraf ook nooit spijt van gehad. Vooral in het laatste jaar heb ik een heel leuke stage mogen doen bij de Leuvense organisatie Oikoten: dat was een vrij uniek project binnen de welzijnssector waarbij ze met probleemjongeren te voet van Leuven naar Santiago de Compostela trokken. Een begeleider wandelde vier maanden

lang met die jongens met een dubbele bedoeling: door hen uit hun vertrouwde omgeving te halen, onthoem je hen en worden ze geconfronteerd met zichzelf. En tegelijkertijd krijgen ze dat euforische gevoel van iets bereikt te hebben. Als je zo lang van thuis bent, begin je ook na te denken over de mensen die je achterlaat en over een andere manier van handelen als je terugkeert.”

YAR ligt in dezelfde lijn, met dezelfde probleemjongeren. Maar u heeft zelf tussendoor nog een aantal zijwegen bewandeld. Tot die van het leger toe.

“Na mijn afstuderen heb ik een tijdlang gewerkt voor Oikoten, maar ik behoorde tot de laatste lichte die legerdienst moest doen. Waardoor ik op 24 jaar dus naar de kazernes kon. Basketbal mocht ik daar gelukkig wel nog spelen. Achteraf heb ik dan zo'n zes jaar gewerkt voor Bethanië, het observatie- en behandelingscentrum voor kinderen en jongeren met gedrags- en emotionele problemen. Maar op een bepaald moment, onder de paars-groene regering, is er dan de bedenking gekomen van Vlaams minister Mieke Vogels of we de jeugdhulp niet anders konden organiseren. Het idee van integrale jeugdzorg, niet allemaal meer aparte organisaties en projecten. Er zijn toen een aantal concepten uitgedacht en ik heb daaraan meegewerkt tot de coalitiewissel. Vlaams minister Vervotte werd daarop de nieuwe minister van Welzijn, zij wilde eerst enkele maanden nadenken en overleggen, om dan met een globaal plan te komen. Het was ook geen gemakkelijk moment, er hing een negatieve perceptie rond de sector van de jeugdhulpverlening omdat je zat met de mp3-moord op Joe Van Holsbeek en de moorden van Hans Van Themsche.

Er zijn toen een aantal buitenlandse modellen op tafel gekomen en één daarvan was YAR.”

Oftewel Youth at Risk (YAR) dat u in Vlaanderen op de kaart mocht zetten.

“Inderdaad. Het was een samenlevingsprogramma dat 25 jaar eerder in Chicago was ontstaan. De gemeenschap daar was misnoegd over de manier waarop er met probleemjongeren werd omgegaan, over de werking van de hulpverlening. Waarop ze dan zelf het heft in handen hebben genomen om die jongeren weer op het juiste spoor te krijgen. Dat gebeurde allemaal door vrijwilligers. Maar er is een groot verschil tussen vrijwilligerswerk in de VS en hier in Vlaanderen. Daar is het haast *not done* om je niet als vrijwilliger in te zetten. Het was dus de vraag of het ook bij ons zou lukken. Vervotte heeft dan beslist om een proefproject op te zetten in drie steden: Hasselt, Genk en Antwerpen. En ze zochten nog iemand die het hele verhaal wilde exporteren van de VS naar Vlaanderen. Zo heb ik dus YAR Vlaanderen opgericht. Nog letterlijk in mijn woonkamer, want meer had ik die eerste maanden niet nodig om vrijwilligers te zoeken, een netwerk uit te bouwen, bedrijven als sponsor te ronselen.”

Het is wel een verrassende combinatie van steden voor een proefproject met probleemjongeren: Antwerpen, Hasselt en Genk?

“Tja, je hebt in Vlaanderen maar één grootstad en dat is Antwerpen. Daarnaast wilden ze het ook uitproberen in provinciale steden. Het was ook een beetje chauvinistisch, vandaar dat we gekozen hebben voor Genk en Hasselt: hier had ik mijn netwerk en mijn roots.

HBvL

Door Caroline VANDENBERGHE

We moeten niet vragen of we tot 65 jaar moeten werken, wel hoe we in aangename omstandigheden tot 65 jaar kunnen werken

Zo moeten ze bijvoorbeeld op nuchtere maag een hindernissenparcours afleggen, om te weten wat het betekent om een keuze te maken en er ook voor te gaan. Want er zijn altijd argumenten om het niet te doen: het is te koud, te warm, ik heb honger... Dat is YAR Coaching. Weet je dat een jongen van de eerste lichting intussen zelf coach is? De cirkel is rond. Mooi, toch."

Jullie zorgen ook letterlijk voor een nieuw dak boven het hoofd van die jongeren?

"Dat is dan YAR Wonen. In Vlaanderen kan je als 17-jarige, met toestemming van de jeugdrechter, alleen gaan wonen. Als het echt noodzakelijk is, als je thuis echt niet meer kan blijven. Maar probeer op die leeftijd maar eens iets te huren. Je moet dan iets doen wat wij gemiddeld op 24, 25 jaar doen, met dan nog een heel netwerk achter ons. Wij willen die jongeren tenminste diezelfde startpositie geven. Dus hebben we een uniek akkoord getekend met de immosector in Limburg, dankzij onze steun weten de makelaars dat die jongeren solvabel zijn en wordt er aan hen verhuurd. We hebben ook een soort van sociaal fonds - met bedrijven, stichtingen en serviceclubs - opgericht dat de jongeren helpt om de waarborg en eventueel de eerste maanden huur te betalen. Maar het is dus geen gratis verhaal, ze moeten dat geld achteraf terugbetalen. Sommige firma's helpen ook met de uitzet, dat de keukenkasten gevuld zijn, dat er linnen is..."

Ik moet zeggen, u heeft niet bepaald de stereotiepe look van iemand uit de hulpverlening. Altijd blits in het pak, ik zou eerder gokken op manager.

"Wat moet ik daar nu op zeggen (lacht)?! Ik ben gewoon mezelf. En geen haar heb ik al sinds de start van YAR."

Intussen hebt u ook de overstap gemaakt naar Voka-Kamer van Koophandel Limburg, waar u directeur belangenbehartiging, talent en diensten bent.

"Zelf vond ik het een heel logische overstap, ondernemerschap heeft altijd in me gezeten. We zitten ook op een keerpunt in Vlaanderen en daaraan wilde ik mijn steentje bijdragen. We zitten met gigantische loonkosten, het overheidsbeslag is torenhoog. Dat kunnen we niet blijven aanhouden, er moet iets veranderen. De sociale voorzieningen moeten behouden blijven, ja, maar het systeem moet performanter. Ik vind ook dat iedereen die van dat model gebruik wil maken zelf een verantwoordelijkheid heeft. Zo zitten we nog steeds met 10 procent

KRIS CLAES

Oprichter Youth at Risk Vlaanderen

We kregen een budget voor 3 jaar en 25 jongeren die al met de jeugdrechter in aanraking waren gekomen. *Jongeren met een carrière*, zeg maar. En het heeft gewerkt, na drie jaar konden we dat met harde cijfers aantonen. We zaten aan een succesratio van 65 à 70 procent. Toen is beslist om het naar de rest van Vlaanderen uit te rollen."

Er is een klein team van vaste mensen, maar de vrijwilligers zijn de sterkte van

YAR. Zij moeten ervoor zorgen dat de jongeren op het juiste pad blijven.

"De jongeren moeten drie doelstellingen op papier zetten die ze willen realiseren, om succes te hebben in het leven. Bijvoorbeeld opnieuw de school afmaken, een job zoeken, de relatie met familie of ouders herstellen. We proberen hen duidelijk te maken dat hun omstandigheden zijn wat ze zijn, maar als ze daardoor hun hele leven laten bepalen, komen ze nergens. Negen maanden

lang gaat een individuele coach hen ondersteunen, gewoon in de dagelijkse omgeving. Niet in een instituut of zo: hoe meer je mensen tijdelijk isoleert, hoe moeilijker het wordt om terug te keren. Zo'n vrijwilliger zal bijvoorbeeld een chronische spijbelaar om 7 uur uit bed bellen of zelfs een paar dagen lang zelf naar school rijden. Vooraf is er een zesdaagse trainingsweek, waarbij heel intens met die gasten wordt gewerkt van 8 uur 's morgens tot half één 's nachts.

Vervolg van blz. 9.

mensen in de armoede in Vlaanderen, ondanks alle financiële inspanningen die we als individu doen om de sociale zekerheid te bekostigen. We weten dat van die armoede, maar toch gaan we zelf minder werken, gebruik maken van alle premiestelsels waardoor het geld hen weer niet bereikt. De vraag moet niet zijn: moeten we tot 65 jaar werken? Wel: hoe kunnen we in aangename omstandigheden tot 65 jaar werken?"

En dan hebben we het nog niet gehad over de Hasseltse Freinetschool die u heeft helpen opstarten in de Banneux-wijk.

"Ik had toen in 1997 zelf een zoon van 1,5 jaar en met een aantal ouders zijn we gaan nadenken over de ideale school. In Alken had je toen een gerenommeerde Freinetschool, maar dat was de enige in Limburg. Inhoudelijk hadden we een goed concept gevonden, maar er was geen mecenas die zomaar een cheque kwam aanbieden. We hebben wel het geluk gehad dat we van het gemeenschapsonderwijs het fiat kregen. Als we tenminste 50 leerlingen zouden hebben. Op eigen kracht zijn we toen ouders gaan motiveren, met 6 initiatiefnemers hebben we ook beslist het geld zelf op tafel te leggen. En op 1 september 1997 zijn we effectief kunnen starten. Met 53 kinderen. In 1998 waren er dat al 127. En nog één jaar later begon dat verhaal van de kamperende ouders."

En is zoonlief achteraf tevreden geweest met de inspanningen van vader en zijn Freinetopleiding?

"Absoluut. Seppe zit nu in het eerste jaar architectuur aan de universiteit. Ik denk dat zijn toekomst in de Toverfluit geschreven is. Je had in die tijd natuurlijk de vooroordelen tegenover Freinet: dat was *laissez-faire*, kinderen mochten maar aan doen. Dat is niet het geval, een samenleving zonder afspraken bestaat niet."

U kan mensen dus motiveren en inspireren. Maar wat is uw slechtste eigenschap?

"Ik kan moeilijk doseren. Als ik een opportuniteit zie, kan ik heel moeilijk neen zeggen. Zo is een aantal mensen bezig geweest om een nieuwe 1ste klasse basketbalploeg voor Limburg samen te stellen en ik kon het niet laten om achter de schermen ook mee te helpen. De licentie is er, we hebben een aantal spelers... Ik kan gewoon niet neen zeggen, als er zo'n kans is. Basketbal heb ik ook altijd heel graag gedaan, vanaf jonge leeftijd. Ik vind het nog altijd

Foto Sven Dillen

doodjammer dat je op een bepaald moment moet stoppen."

U speelt dus geen basketbal meer. Waarin leeft Kris Claes zich sindsdien uit?

"Ik ben op mijn veertigste gestopt. Als je aan de toeg begint te staan met de vaders van jouw ploegmaats, beseft je dat basketbal verleden tijd is. Sindsdien loop ik. Ik ben me stiekem aan het voorbereiden op de marathon van Brussel. Voor veel andere hobby's blijft er geen tijd over met een drukke baan en drie kinderen. Ik kan wel genieten van lekker eten en af en toe een heel lekker drankje. Of ik zelf kook? Als ik de tijd heb, in het weekend. Mijn specialiteit? Oei, weet je wat ik goed kan: de frigo opentrekken en een maaltijd maken met de dingen die ik daar vind. Maar of dat altijd lekker

is, moet je mijn gezin vragen (*lacht*). Met vier *oude* mannen van de basket hebben we ook ooit tien kooklessen gevolgd bij Syntra. Exotische keuken: Japans, Indonesisch, Chinees. Leuk om te doen, maar thuis heb je veel van die ingrediënten natuurlijk niet."

U zei het al: drie kinderen. Er zit zelfs nog eentje van 5 jaar bij?

"Mensen vragen me altijd hoe zwaar dat is, met een dochter van 5 jaar op 47 jaar. Maar ze vergeten dat je met een dochter van 16 jaar en een zoon van 19 jaar permanent babysitters in huis hebt (*lacht*). Als ouder ben je ook veel rustiger, veel minder snel ongerust dan ooit met het eerste kind. Maar ik geef toe, Floor krijgt zowat alles gedaan van papa."

Met dank aan het Radisson Blu hotel Hasselt en de Sky Lounge

WIE IS

Kris Claes

Je moet stoppen met basket als je aan de toeg hangt met de vaders van jouw ploegmaats

- Kris Claes werd op 17 februari 1967 geboren in Zonhoven. Vader werkte bij Ford Genk, moeder was huisvrouw. Hij is enig kind.
- Na zijn humaniora aan het Sint-Jan Berchmanscollege trok hij naar de KHLim in Hasselt waar hij orthopedagogie studeerde.
- Na zijn stage kon hij aan de slag bij Oikoten (dat trektochten voor **probleemjongeren** organiseerde). Achteraf werkte hij als individueel begeleider en oudertrainer bij Bethanië in Genk en bij MPI Ter Engelen in Maaseik.
- Van 2001 tot 2006 was Claes adviseur 'integrale jeugdhulp Vlaanderen'. In 2006 mocht hij **YAR** als proef opstarten voor probleemjongeren in Hasselt, Genk en Antwerpen. Het project werd na 3 jaar uitgebreid naar de rest van Vlaanderen.
- Sinds januari heeft hij de overstap gemaakt naar werkgeversorganisatie **Voka-Kvk** Limburg als directeur belangenbehartiging, talent en diensten.
- Claes is voorzitter van Villa Basta, het jongerencultuurcentrum.
- Hij is gehuwd en heeft 3 kinderen: Seppe (19), Fien (16) en Floor (5). Ze wonen in **Zonhoven**.

Kris Claes

APART

Welke muziek moeten ze spelen op uw begrafenis?

"Oei. Daar heb ik nu nog nooit over nagedacht. Als je zou vragen wat mijn favoriete nummer is: *Suds en Soda* van dEUS. Ik ben een fervente festivalganger. Ik heb de eerste Pukkelpop meegemaakt in Leopoldsburg en ik denk dat er ik er sindsdien niet veel gemist heb. Maar op mijn begrafenis?"

Waardoor kan u ontroerd worden?

"Door veel dingen. Die emoties rond de Rode Duivels en het WK vind ik bijvoorbeeld fantastisch. Maar ik ben ook aangedaan als mijn zoon zijn project mag voorstellen in

het kunstencentrum in Gent en ik als 'chauffeur' met de bestelwagen alles mag brengen: Seppe die dan naar buiten rent, na de voorstelling, en *Yes!* roept. Dat is ontroering. Of een sms van de YAR-jongeren, jaren later: *Hier sta ik nu, dit heb ik bereikt.*"

Wanneer bent u het ongelukkigst geweest in het leven?

"Ik kan niet echt een moment bedenken. Maar ik heb het er wel moeilijk mee als keuzes die ik maak, gevolgen hebben voor het welbehagen van anderen. Dat vind ik vervelend. Wat niet wil zeggen dat ik geen keuzes kan maken."

Waarom kan u geen geld besteden?

"Een blitse auto of grote luxe. Maar wel aan het comfort van mijn kinderen. En uiteraard aan lekker eten en een goed glas."

Wat is uw lievelingsrestaurant?

"Af en toe durf ik me eens laten gaan en trekken we naar een gerenommeerd restaurant als De Slagmolen. Maar ik kan evenzeer genieten van een lekkere pasta bij La Posta in Genk."